añа 14
no. 1
yanüari 1983

SKOL & KOMUNIDAT

SIMAR
SINDIKATONAN DI MAESTRONAN DI ARUBA

pag. 13

Hubentut i politika, pag. 10

TEATRO NA ARUBA, pag. 13

GRAWATA, pag. 14

Our favourite racist symbol, pag. 15

Prevenshon di kriminalidat, pag. 18

Problemanan na SURNAM, pag. 3

Kan uw kind al typen?, pag. 7

redaktie: c. tromp, r. oomen, h. oplaat, q. maduro en l. emerencia.
redaktie-adres: kantoor simar, sabana blanco 36.
bank skol & komunidat: a.b.n., banknr. 31.47.886.
layout en fotografie: r. de graaff.
drukker: vad.

simar, sindikato di maestronan di aruba, sabana blanco 36, pob 582, oranjestad, tel. 24219.

bestuur: madonna stephens, voorzitter; henk weustink, vice-voorzitter/2e penningmeester; jani stamper, 1e sekretaris; jaime mata, 1e penningmeester; mirella wijngaarden, 2e sekretaris.
sekretaresse kant.: mevr. f. alexander.
bank simar: a.b.n. 31.47.290.

SKOL & KOMUNIDAT

aña 14 - no. 1

yanüari 1983

sindikato di maestronan di aruba

PREISNAN PA ABONO RIBA SKOL & KOMUNIDAT PA AÑA 1983 (10 NUMERO)

- ☐ antias naf. 32,50
- ☐ hulanda ku bapor naf. 32,50
- ☐ hulanda ku avion naf. 55,—
- ☐ otro paisnan ku bapor naf. 32,50

nomber: ....

....

adres: ....

....

manda un chèk of deposita plaka riba kuenta bankario a.b.n. nr. 31.47.886.
manda e formulario aki pa:
skol & komunidat,
cashero 17, aruba, n.a.

Problemanan na Surnam

INTRODUKSHON

Na kuminsamento di luna di desember nos komunidat a keda konmoví dor di e susesonan ku a tuma lugá na Surnam. E kantidat di hendenan ku a wordo matá ta suma 15. Te ainda no a sali nada ofisial di e situashon na Surnam, esta na ora di bai imprenta. Pero sin duda e informashonnan ku a sali den prensa ta duna un impreshon di kiko a sosodé. Nos kier trese e asunto aki en relashon ku Aruba su aspirashon pa bira independiente. Nos mester tene bon na kuenta ku e desaroyo aki tin hopi di aber ku nos aki na Antias i sigur aki na Aruba. Akinan e lucha pa poder ya a kuminsá. Den e lucha pa poder aki e tendensianan diktatorial a kuminsa koi forsa. Pero laga nos haya un miho bista di kiko tabata pasando na Surnam prome ku e ehekushonnan a tuma lugá.

Militarnan ta tuma mando na feb. '80

Na februari '80 e militarnan ta tuma poder via un golpi di estado. E tempo ei e gobierno tabata yen di figuranan korupto i e ekonomía surnameo tabata hopi debil. Sinembargo e motibo real pa kua e militarnan a tuma mando tabata mas salario. Pero na ora di koi mando e meta a kambia. Akinan e lucha pa poder a start. Ora nan a logra den nan meta pa tuma e poder den nan man, e militarnan a bin ku yen di ideanan sosialista pa hiba e país den un bon rumbo. E poblashon, fadá di e korupshon gubernamental i e nivel di bida abou, kasi no a protesta kontra e "coup". Mesora e militarnan a kuminsa move, organisando yen di asina yama "volkskomité's" pa duna nan gobierno un base mas demokratiko ("schijnpartisipa-

tie"). Pero komo nan (e militarnan) tabata relativamente hoben i sin eksperiensia, nan tabatin mester di ayudo di afó, entre otro tambe di e hendenan ku tabata forma parti di e gobierno anterior. Na kuminsamento tur hende tabata wak kiko lo bai pasa awor ku e militarnan a tuma mando. Hopi di e figuranan di iskierda, entre nan tambe sindikato, a tuma posishon den e strukturanan ku e militarnan a trese padilanti, asina pa sigurá nan partisipashon den e desishonnan di e gobierno nobo. Pero mas i mas tempo tabata pasando i e desaroyonan positivo no tabata presenta nan mes, e hendenan a kuminsa perde pasenshi.

E konfrontashon a kuminsa

Na fin di aña '81 e presidente Chin A Sen, un sivil, a lansa e plan pa un konstitushon nobo den kua e influensia di e militarnan lo a disminuí. E plan nobo tambe lo a enserá un sistema parlamentario ku dos "kamber". Pero e militarnan no a gusta e kos. Poko despues, nan a bin ku e "Frente Revolushonario di Pueblo", un frente di e militarnan i representantenan di iskierda.
E lucha pa poder ta sigui. Presidente Chin A Sen, ku "back-up" di komersio ta isistí pa bin ku e konstitushon nobo i pa asina Surnam por haya un gobierno mas demokratiko. E ta hasta menasá ku retiro si esaki no sosodé pronto.
E konfrontashon ta sigui te ku na feb. '82. Chin A Sen ta wordu bahá komo presidente. Hulanda e ora ei ta kuminsa pone preshon riba mando militar pa e direkshon totalitario ku e ta tumando (i dor di baha Chin A Sen). Hulanda ta wanta e ayudo pa Surnam. Tur e susenan aki ta hasi ku den e kampo militar tambe e problemanan ta krese. Bouterse ta hayando problema ku e ofisialnan ku no a gusta e moveshon pa iskierda, ni e bahamento di Chin A Sen. E tenshonnan a kuminsa subi den e kampo iskierdista. Restrikshon riba topikonan manera welga na e planta di bòksit di Suralco i na kompania di Bruynzeel, e repartishon di tera i aktividatnan di gobierno tabata stroba trabou di prensa. En todo kaso tabatin un sensura pisá riba prensa i tur otro publikashon.

E "coup" di mart '82

Un luna despues ku Chin A Sen a wordo bahá komo presidente un grupito di militar kier a tumba Bouterse i tuma poder. E grupo aki tabata kier pa Surnam bolbe haya un gobierno sivil i demokratiko (pretekstо?). Pero e "coup" a faya i tur e otro ofisialnan halto a keda fiel na Bouterse. E lucha pa poder ainda ta den full swing.
Di parti di Hulanda preshon ta wordu poné pa forma un gobierno nobo, sino Hulanda no ta papia (pa reanuda e ayudo pa Surnam).
Hulanda su problema ta sinembargo ku Bouterse a deklará un rumbo hopi iskierdista. Na Surnam mas problema a lanta ku matamento di e lider di e rebeldenan Hawker, sin ningun forma di proseso. E akto aki a lanta gritonan pa e derechonan humano i pa bai bek pa gobernashon sivil. Pero gobierno militar a deklará estado di sitio ("staat van beleg"). E "Frente Revolushonario di Pueblo" mester a wanta kritika fuerte di e lidernan di e sindikatonan "De Moederbond" i "C-47". E lider di "C-47", Fred Derby (taba)ta forma parti di e "brain" di e frente. Pues esaki a debilitá e posishon di e frente mas i mas. E regimen ta keda pone restrikshon riba prensa. Mas i mas e imagen di e regimen di Bouterse ta bai atras.

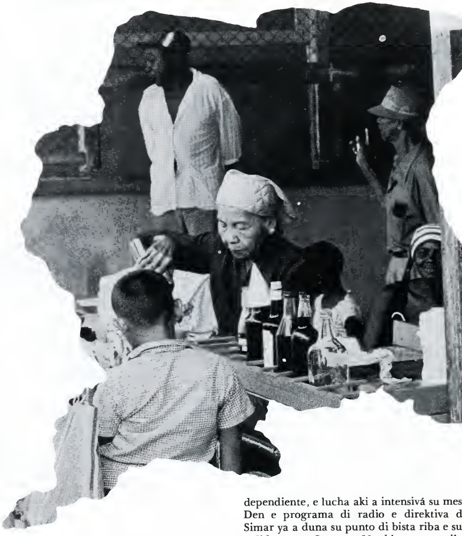
Un gobierno nobo ku e problemanan bieu

Na fin di mart un gobierno nobo ta wordu instalá. Entre e ministernan ta figura dos persona di komersio, Neyhorst komo prome minister i Tjon Kie Sim komo minister di rekonstrukshon. Hulanda ta haya parti di su deseo kumplí i ta reanuda e ayudo. Pero den e kampo militar mes e problemanan ta sigui. E "tweede man" majoot Roy Horb ta rondoná su mes ku advisornan di e regimen bieu. E militarnan ta masha preokupá pa nan "image". Nan ta sera un redaktor di e korant "Modro" i alabes lider di e partido komunista chikito, Bram Mehr, pa un siman. Banda di esei nan ta kita su ekipo di imprenta. Esaki pasobra e la tribi di kritika Bouterse severamente di ta basilá ku su polítika. Na fin di oktober e problemanan ta sigui. Ku bishita di Maurice Bishop na Surnam, Cyriel Daal, e lider di e sindikato konservativo "De Moederbond", ta basha su kritika riba Bouterse pa su moveshon pa iskierda i ta pidi pa restorá demokrasia. Welganan ta kuminsá. Bouterse ta laga sera Cyriel Daal pero Fred Derby di C-47 ta preshoná i Daal ta sali liber. E welganan ta sigui i e gritonan pa tene elekshon ta bira mas skérpi. E regimen mes ta tira falta riba e diplomatikonan na e embahadonan merikano i hulandes. Nan lo a hunga un papel importante den e disturbionan. Den un otro number nos lo bin bek riba e asunto ski. Pero poko poko e sindikatonan tabata uni nan mes. Nan tabata sklamá pa bolbe na gobernashon konstitushonal i nan a pone un limite di seis luna. E tenshon tabata krese ora pa ora.

E delaster desaroyonan prome ku e matansa

E sindikatonan ta keda preshoná pa bin ku strukturanan demokratiko i ku e poder di e →

militarnan mester disminuí. E sindikatonan C-47, CLO, PWO i FAL ta uni nan mes i ta bin ku un "fase-plan" ku ta ensera ku mester bin un asamblea, konsistiendo di representantenan di gruponan ku ta funshoná den komunidat i ku ta wordu skohí demokratikamente. E asamblea aki mester ta kla prome di januari '83. Pa prome di februari un lei ku ta regla partidonan politiko mester pasa. Prome ku fin di mart '83 mester tin un konstitushon kla, trahá i aseptá dor di e asamblea.

Tambe mester bin un plan pa rekonstrukshon nashonal pa prome di mei. E "fase-plan" aki ta reforsá posishon di "De Moederbond", ku a organisá e welganan. Otro organisashonnan tambe ta kuminsa resona nan bos. Mas i mas e poder di e militarnan ta bin den peliger. Sierto momento Haakmat, ku ultimamente a drenta bek den e gobierno, a purba trese un divishon entre Bouterse i Horb, e dos grandinan. E "zet" aki tabata pas net den e "straatje" di e militarnan pa nan baha pisá riba Haakmat komo peligroso, pasobra e ta advisor di "De Moederbond" i lo ta tras di e akshonnan.
En todo kaso e "fase-plan" ta keda diskutibel serka e gobierno bou di Neyhorst. E otro gremionan tambe ta pidi partisipashon.
Awor ku tin kontakto atrobe i ku ta wordu papia riba strukturanan demokratiko e tenshonnan ta baha. E kombersashonnan ta sigui nan kurso te ku na un dado momento Bouterse ta deklará na televishon ku ta solamente e 'liñanan grandi di un struktura demokratiko nobo' lo bin dilanti na mart. E diferente gremionan lo wordu konsultá den esaki. Pues e "fase-plan" a wordu halá un banda dor di e militarnan. Kritika a bolbe kuminsa resoná. Bouterse a kibra su palabra, segun e sindikatonan.
Den e tempo ku ta sigui e kaso kontra Rambocus ta bin dilanti. E tenshon ta sigui krese. Mas gremionan ta reakshoná riba deklarashon di Bouterse. Tur e gritonan i kritikanan ta sigui manifestá, hunto ku menásanan di akshon di welga. I riba e anochi di 7 pa 8 di desember 15 hende ta wordu matá pa kibra e lantamento di e organisashonnan ku ta eksihí "strukturanan mas demokratiko". E demas detayenan ta konosí. Te ainda e situashon no ta normal. Pero e poder a keda den e mesun mannan.

E situashon na Antiyas i Aruba

E lucha pa poder a kuminsa akinan kaba. Spesialmente na Aruba, ku a mustra su deseo pa den un futuro no mucho leu bira independiente, e lucha aki a intensivá su mes. Den e programa di radio e direktiva di Simar ya a duna su punto di bista riba e susedidonan na Surnam. Nos kier mustra riba e lucha pa poder. Si nos wak ku Betico Croes awe tin e poder aki na Aruba, nos por wak tambe e kaminda ku ela kana pa yega na tal poder. Despues ku ela drenta politika den AVP, ela ripará ku e no por a yega na e puesto maksimo di e partido. Ela sali for di AVP i lanta e partido MEP (hunto ku otronan). Den MEP tambe e lucha pa poder a sigui te ku na dado momento a bin un kiebra den e sentido ku Watty Vos no por a →

wanta e posishon di poder di Betico mas. Poko poko e poder tabata bira e meta riba su mes i no pa bin ku sierto kambionan na bienestar di pueblo. Nos por korda e insidente di e deputadonan ku a lanta kontra e manera di Betico Croes di ataká nan. Akinan tambe e poder (di Betico) tabata e faktor. Ta é ta e poder. E ultimo tempo e kos aki ta manifestando su mes den e problema ku Pedro Bislip. No ta e partido, sino Betico Croes mester (tin e prerogativo pa) por apuntá personanan komo gezaghebber. E echo ku sr. Bislip no ta balia riba su ritmo ta hasi ku su posishon komo gezaghebber por tin konsekuensianan pa e poder di Betico Croes den eilandsraad. Sigur si nos wak kon e tabata tin deputado Zaandam na un liña.

E formanan pa keda na poder

Naturalmente bo mester di formanan pa keda mantene e poder, sigur si esei ta e meta riba su mes. E ta kuminsa ku e sistema di fabor, e sistema di patronahe. Si bo no "obedesé", anto bo no ta haya kiko ta bo derecho (trabou, sierto servisionan, promoshon ets.). Pero sierto momento e kosnan aki no ta yuda mas pa keda na poder. E intimidashonnan e ora ei ta kuminsa tuma lugá. Tur ku tin diferente opinion ta traidor, ta anti-rubiano, ta kontra e kousa sagrado, ets. E tono ta birando mas agresivo. Sigur awor ku nos ta wak ku MEP a stop di krese, nos ta puntra nos mes: "What's the following step?" Kiko lo bai ta e preis ku nan lo kier paga pa keda na poder? Naturalmente e pregunta aki ta konta pa tur e partidonan.

Awor ku nos ta na kaminda pa independensia e lucha pa poder ta bira mas intensivo, spesialmente ku e espektativa di por disidí *sin kontrol* di gobierno sentral (i di reino). E pregunta ta: Nos por kontrolá nos mes dirigentenan politiko, nos gobernantenan? Nos a yega asina leu kaba?

Ta mirá den e lus aki nos kier relatá e kuestion di Surnam ku nos aki na Antiyas i partikularmente aki na Aruba.

"Laga nos keda alerto". ●

VAN HET BESTUUR

Aan het begin van dit jaar wenst het bestuur u allen een voorspoedig nieuwjaar toe en spreekt tevens de hoop uit dat u ons alle steun en medewerking zult verlenen. Een vakbond zoals de onze is erg afhankelijk van vrijwilligers die een deel van hun tijd en energie willen geven.

Jammer genoeg zijn niet alle leden zich hiervan bewust, zodat we steeds weer op dezelfde mensen een beroep moeten doen. We hopen dat dit in 1983 anders wordt en dat we een aantal actieve leden erbij krijgen, waarbij we vooral denken aan de jonge garde.

Ondanks het feit dat 1982 in veel opzichten niet zo'n goed jaar is geweest, zien we de toekomst met optimisme tegemoet.

Wij hebben als vakbond de tijd tegen ons. We zijn ons er zeer wel van bewust dat vakbonden in het algemeen en de Simar in het bijzonder bepaalde politici een doorn in het oog zijn, maar we laten ons hierdoor niet van de wijs brengen. Wij zien het als onze plicht om ons kritisch op te stellen t.a.v. bepaalde negatieve ontwikkelingen in onze gemeenschap. Het is natuurlijk gemakkelijker om de ogen te sluiten en "to jump on the bandwagon", maar als we zo'n houding aannemen, krijgen we vroeger of later de rekening gepresenteerd.

Dit bestuur en vorige besturen hebben zeer bewust gekozen voor een vakbond die onafhankelijk van welke politieke partij dan ook werkt in het belang van de leden, het onderwijs en ons eiland en dat we ons hierdoor aan laster en verdachtmakingen bloot stellen, nemen we graag op de koop toe.

Wij geloven dat onderwijsgevenden beter dan wie dan ook in staat zouden moeten zijn de ontwikkelingen die zich de laatste jaren hebben voorgedaan, te analyseren en op hun juiste waarde te schatten. Het mag ons dan materieel gezien goed gaan, maar op veel andere gebieden is dit eiland met twee sprongen achteruit gegaan. We hebben ons monddood laten maken en zijn door het agressieve optreden van de grootste partij op Aruba in een steeds afhankelijker positie gedrongen.

Als we nagaan wat er aan positieve ontwikkelingen in het onderwijs zijn geweest uitgaande van het eilandbestuur, dan moeten we helaas konstateren dat dit praktisch nihil is.

Alle initiatieven van de kant van de Simar om iets op gang te brengen op onderwijsgebied of m.b.t. de rechtspositie van de leerkrachten zijn stukgelopen op onwil en misschien ook onkunde.

Na dit relaas zult u zich terecht afvragen waar het Simarbestuur haar optimisme aan ontleent. Wij zijn van mening dat het feit dat wij een kritisch geluid kunnen laten horen en ons gesteund weten door het grootste deel van onze leden een positief teken is en reden genoeg om door te gaan.

Gelijke rechten voor alle onderwijsgevenden

De diskriminatie van de gehuwde vrouw in het onderwijs en daarbuiten bestaat al zo lang, dat velen van ons niet beter weten dan dat het zo hoort: een soort "sexual hazard" dus!

Een van onze aktiepunten voor dit jaar is aktief meewerken aan het elimineren van alle discriminerende wetten en het verwerven van een gelijke rechtspositie voor alle onderwijsgevenden.

Mirella Wijngaarden, tweede sekretaresse Simar

Zowel de enquête als de buitengewone ledenvergadering die aan dit onderwerp gewijd zijn, wezen uit dat weinig leerkrachten moeite hadden met de eliminering van de ongelijkheid in de verschillende wetsartikelen. Er waren echter ernstige bedenkingen t.a.v. de gevolgen ervan. In dit verband werd er gewezen op het werkeloosheidsprobleem, dubbele salarissen e.d. Hoewel wij het ermee eens zijn dat deze problemen bestaan is het o.i. niet juist om ze als argumenten te hanteren in de diskussie over de bestaande ongelijkheid.

Het gaat om wezenlijk verschillende problemen waarvoor de geëigende oplossingen gevonden zullen moeten worden.

De ledenvergadering is akkoord gegaan met een aantal akties gericht op een snelle wijziging van alle diskriminerende wetsartikelen. Bovendien willen wij dat de regering zich duidelijk uitspreekt voor een gelijke rechtspositie voor alle leerkrachten. Gezien het feit dat de ongelijkheid niet slechts de vrouwen in het onderwijs treft, maar alle vrouwen, moeten andere groeperingen benaderd worden zodat het een gezamenlijke aktie wordt. ●

Het is slecht gesteld met het handschrift van onze tieners. Hiervoor zijn vele oorzaken te veronderstellen, een gedegen onderzoek is nooit uitgevoerd. De klachten van leerkrachten bij het voortgezet onderwijs die repetities, werkstukken en ander schriftelijk werk van hun leerlingen moeten corrigeren spreken echter een duidelijke taal: steeds meer kinderen schrijven te langzaam, hun schrift is min of meer onleesbaar. In het bijgaande artikel wordt gezocht naar mogelijke oplossingen voor dit probleem.

Historische ontwikkeling van het schrijfonderwijs

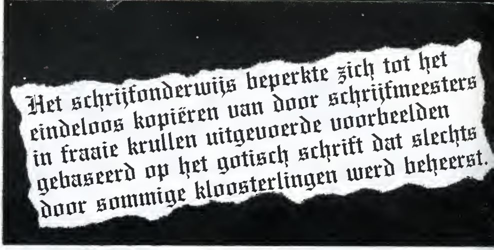
Door de traditionele binding van ons Arubaanse onderwijs met de ontwikkelingen in Nederland, vinden we ook parallellen binnen het schrijfonderwijs. Het is daarom zinvol even stil te staan bij de ontwikkelingen zoals die in West-Europa zijn doorlopen.
De aan het einde van de dertiende eeuw ontstane "stadsscholen" werden ook wel "schrijfscholen" genoemd. Het schrijfonderwijs beperkte zich echter tot het eindeloos kopiëren van door schrijfmeesters in fraaie krullen uitgevoerde voorbeelden gebaseerd op het gotisch schrift dat slechts door sommige kloosterlingen werd beheerst.
Tot aan de negentiende eeuw veranderde hierin weinig al werd het schrift iets eenvoudiger van stijl. Doordat echter de boekdrukkunst een steeds grotere vlucht nam en daarmee het geschreven woord bereikbaar maakte voor een grotere laag van de bevolking, ontstond een steeds sterkere behoefte aan het beheersen van de leeskunst. Als dan halverwege de negentiende eeuw de mogelijkheid tot briefverkeer drastisch wordt vergroot, door het verschijnen van de spoortrein, wordt de drang om te leren schrijven onstuitbaar. Daar het zeer moeilijke, tijdrovende gotisch schrift, zelfs in sterk vereenvoudigde vormen, voor velen een te groot bezwaar was, ontstonden al heel snel eenvoudiger schrijfwijzen.
Dat in een tijd die zich kenmerkt door een versneld levenstempo gezocht wordt naar een methode om snel te kunnen schrijven is alleszins begrijpelijk. Het in eerste instantie ontworpen staand schrift wordt dan ook al vlug vervangen door een vlotter lopend schrift. Dat Nederland in deze niet voorop liep is te wijten aan het natuurlijke conservatisme van de gedegen hollandse schoolmeester die, produktgericht denkend, het "schone" nog heel lang stelde boven het vlotte. Aan het einde van de vorige en het begin van deze eeuw woedde er dan ook een felle strijd in de nederlandse schoolwereld. Jammer genoeg achtten hele horden schoolmeesters zich wel capabel om een schrijfmethode te ontwerpen. Toen na de tweede wereldoorlog de welvaart sterk toenam en daardoor ook binnen het onderwijs wat meer geld besteed kon worden, zag vrijwel elke al of niet deskundige ontwerper van een "nieuwe" schrijfmethode zijn bankrekening fors stijgen. En daarmee was de chaos kompleet.
Op de Antillen werden hierdoor ook vele, verschillende methodes, vaak zonder deskundig advies, ingevoerd. Ook de teksten uit de nederlandse schrijfboekjes waren vaak niet zo geschikt voor ons: sneeuw- en ijspret zijn nu niet direkt aktuele onderwerpen in de tropen. Vooral hierom was het een verheugend gebeuren toen op een gegeven moment de methode "De eerste stap" werd uitgegeven. Deze methode bestond uit twee onderdelen: een leesmethode en een schrijfmethode. Een voordeel hiervan was dat bij het aanvankelijk schrijven, dus in de eerste jaren van het basisonderwijs, de aan te leren schrijfletters wat vorm betreft identiek waren aan de gedrukte letters in de leesboekjes. Ook de schrijfteksten, de woordjes en later de zinnen en zelfs de korte verhaaltjes, hielden verband met de verhalen uit de leesboekjes. Hoewel er wel enige bezwaren tegen vooral de schrijfmethode waren aan te voeren, zagen velen het als een "eerste stap" op weg naar eigen, antilliaans georiënteerde methodes. Jammer genoeg bleek al snel dat het drukken van "De eerste stap" door de kleine oplage economisch niet haalbaar was. De oplage was daarom al zo klein omdat vele scholen de voorkeur gaven aan wat moderner opgezette nederlandse methodes. Besloten moest dan ook worden de uitgave te stoppen. En daarmee werden vele scholen gedwongen toch weer een nieuwe methode in te voeren. "Een goede hand in Nederland" is momenteel op Aruba de meest gebruikte naast "Eerst duidelijk, dan snel", "Verbonden blokschrift" en enkele minder bekende.

De gevolgen

Het gevolg van de vaak elkaar snel opvolgende wisselingen van schrijfmethodes laat zich raden: de leerlingen moesten vaak tijdens de ontwikkeling van hun schrijfvaardigheid van methode veranderen, hetgeen zeker een konsekwent handschrift niet bevorderde. Ook het geleidelijk invoeren werkte door de vele zittenblijvers niet, dit mede omdat slechts weinig leerkrachten de

→

moed konden opbrengen om het gebruikelijke klassikale systeem te laten varen. Ook worden leerkrachten en leerlingen die van school veranderen vaak gedwongen van de ene dag op de andere van schrijfmethode te veranderen. Als we dan bedenken dat de handleidingen van de verschillende methodes een van elkaar afwijkende aanpak van de schrijflessen propageren en vele leerkrachten geconditioneerd slaafs de handleiding volgen, dan is het niet te verwonderen dat het met het schrijfonderwijs slecht gesteld is.
Het wordt dan ook zeker tijd (weer eens) na te gaan of het niet mogelijk is een voor Aruba meest geschikte schrijfmethode uit te zoeken, deze in ieder geval qua tekst aan te passen aan de lokale omstandigheden en deze in te voeren in het gehele arubaanse onderwijs. Dit zal naast vele onderwijskundige voordelen ook economisch aantrekkelijk zijn.

Andere oorzaken

Er zijn echter nog wel andere oorzaken aan te wijzen voor het feit dat de kinderen bij het verlaten van de basisschool vaak abominabel schrijven. Zo menen sommige leerkrachten dat het handschrift als communicatiemiddel steeds minder belangrijk wordt omdat telefoon, tape-recorder en andere elektronische voorzieningen steeds populairder worden. Anderen menen dat de typemachine zo sterk is ingeburgerd, dat het voldoende is als men zijn eigen handschrift kan lezen. Secretaresses, leraren bij het voortgezet onderwijs, apothekers en ontvangers van liefdesbrieven zullen daar ongetwijfeld anders over denken.
De belangrijkste oorzaak van het vaak slechte handschrift van kinderen bij het verlaten van de basisschool en de snelle achteruitgang ervan in het voortgezet onderwijs is wel de verwaarlozing van het voortgezet schrijfonderwijs.

Drie schrijffasen

Het schrijfonderwijs valt uiteen in drie fasen: het voorbereidend, het aanvankelijk en het voortgezet schrijfonderwijs. Het voorbereidend gedeelte zal verzorgd moeten worden door het kleuteronderwijs. Gelukkig wordt de kleuterschool zich steeds sterker bewust van haar zeer belangrijke taak in deze. Dat op de Arubaanse Pedagogische Akademie de studenten van de kleuterleidstersopleiding geen schrijfonderwijs (kunnen) krijgen, bewijst weer eens dat dit opleidingsinstituut op de ontwikkelingen achterloopt. Dat kinderen die geen kleuterschool bezocht hebben of om andere redenen geen voorbereidende schrijffase hebben kunnen doormaken, op de basisschool met een streng klassikale aanpak direkt worden ingeschakeld in het aanvankelijke schrijfonderwijs, is ook al een moeilijk te verteren zaak.
De tweede fase, het aanvankelijk schrijfonderwijs wordt op de basisschool in de eerste vier à vijf leerjaren gegeven aan de hand van een schrijfmethode met behulp van schrijfboekjes, overtrekblaadjes en voorbeeldenboekjes. Dit gebeurt ook meestal wel op een verantwoorde wijze. Jammer genoeg houdt na het doorwerken van het laatste boekje van de methode het systematisch schrijfonderwijs meestal op. En dit is de belangrijkste oorzaak van het hoogst bedenkelijk schriftpeil van onze tieners.

Slecht handschrift

Wat zijn nu de kenmerken van een slecht handschrift? Bij een vorig jaar in Nederland ingesteld onderzoek naar de kwaliteit van het handschrift van leerlingen van basisscholen, stelde men de volgende kriteria:
— veelvuldig voorkomen van onleesbare letters;
— chaotische schrifthelling;
— onjuiste onderlinge letterafstand (waaronder het aan elkaar vast zitten van letters);
— onlogisch afbreken binnen een woord.

Hieraan zouden we nog kunnen toevoegen:
— onjuiste spatie tussen de woorden;
— onjuiste verhouding tussen romp- en lusletters (grootte);
— inkonsekwente lettervormen;
— chaotisch plaatsen van punten (op i, j, ij), of ontbreken van deze punten.

Het is mij gebleken dat het handschrift van nieuwe studenten op de Arubaanse Pedagogische Akademie veelal gekenmerkt wordt door meerdere van bovenstaande punten. Waar het handschrift wel goed genoemd mag worden ligt het schrijftempo meestal te laag.

Goed handschrift

Een goed handschrift is regelmatig, goed leesbaar, verzorgd en met logische lettervormen. Een tweede eis is dat het in een behoorlijk vlot tempo neergezet kan worden. Vaak voldoet een staand schrift wel redelijk aan de eerste, zelden aan de tweede eis. Zeer summier gesteld worden bij "staand" schrift de letters los van elkaar geschreven (nietverbonden blokschrift bijvoorbeeld), bij "lopend" schrift wordt een woord in één haal neergezet. Vrijwel alle moderne methodes eindigen in ieder geval in lopend schrift.

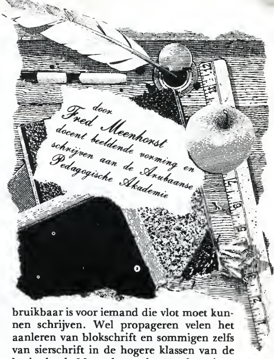
Voortgezet schrijfonderwijs

Deze derde fase wordt tegenwoordig schromelijk verwaarloosd. Wel werd ook vroeger het systematisch schrijfonderwijs in de vierde of vijfde klas van de basisschool beëindigd, maar de leerkrachten in de hogere klassen en ook die in het voortgezet onderwijs bleven het handschrift van hun leerlingen controleren en zo nodig corrigeren. Vooral in het voortgezet onderwijs gebeurt dit tegenwoordig in steeds mindere mate. Dit is dan ook de reden dat men steeds sterker gaat aandringen op gesystematiseerd voortgezet schrijfonderwijs, m.a.w. een verantwoord schrijfonderwijs in de hogere leer- →

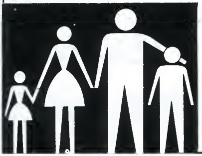

jaren van de basisschool en een begeleiding van het schrijven bij het voortgezet onderwijs. Want al kan een kind in de vierde klas van de basisschool keurig netjes en methodisch schrijven, het mist zeker nog de vlotheid en het schrift heeft nog geen persoonlijk karakter. En waar kinderen allen naarstig op zoek zijn naar eigen persoonlijkheid en de nieuwe pedagogische inzichten ruimte geschapen hebben voor dit zoeken, dat veelal het karakter van eksperimenteren heeft, zullen zij ook naar een eigen handschrift streven.
Maar deze ontwikkeling zal zich moeten voltrekken binnen de grenzen van het verantwoorde: de eisen die gesteld kunnen worden aan leesbaarheid, konsekwentie van lettervormen, regelmaat en richting blijven bestaan. En zonder goede begeleiding zal dit zeker niet in voldoende mate lukken. Ook de opvoering van het schrijftempo kan men niet zonder meer aan het kind overlaten. Het is aangetoond dat een naar rechts hellend lopend (verbonden) schrift althans voor rechtshandigen de grootste schrijfsnelheid mogelijk maakt. Bij linkshandigheid zullen concessies moeten worden gedaan vooral op het punt van de helling.
Hoe moet dit voortgezet schrijfonderwijs nu plaats vinden? In de eerste plaats moet ook na beëindiging van het aanvankelijk schrijfonderwijs, meestal in de vierde klas van de basisschool, liefst éénmaal per week, later misschien eenmaal in de veertien dagen, één les speciaal aan het schrijven worden besteed. Een goede oefening is dan het twee maal overschrijven van een gedrukte tekst, de eerste keer erg rustig, de tweede keer wat sneller. Uiteraard moet hierbij voldaan worden aan de eerder genoemde eisen die gesteld mogen worden aan een goed handschrift. De heer Jo van Pavert, schrijver van het boek "Kind, school en schrijven" en ontwerper van de methode "Schrijven", adviseert om steeds de tijd die een kind nodig heeft voor een tekst met een bepaalde lengte te noteren, zodat het kind zijn of haar vorderingen wat tempo betreft kan volgen. Wij tekenen hierbij aan dat men dan wel heel goed moet oppassen dat het kind zich niet te eenzijdig gaat toeleggen op het tempo. Een strenge kontrole op de overige aspekten is steeds noodzakelijk. Ook is het aan te raden regelmatig een les te richten op één van deze aspekten. Men geeft dus bijvoorbeeld duidelijk aan dat er in een les speciaal gelet zal worden op de schrifthelling (of de lettervorm, de lusletters, de spatie etc.). Ook hier weer wordt de tekst tweemaal geschreven: eerst rustig, dan sneller. Liefst samen met het kind vergelijkt men dan beide resultaten. Als norm voor de snelheid noemt de heer van Pavert voor het einde van de vijfde klas het kunnen overschrijven van een gedrukte tekst van 200 letters in drie minuten. In de zesde klas moet dit tempo zelfs nog iets hoger komen te liggen.
Om misverstanden te voorkomen moeten we wel stellen dat het kind in deze periode niet verplicht is zich exact te houden aan de schrijfwijze zoals die bij het aanvankelijk schrijven zijn aangeleerd. Het handschrift zal juist een meer persoonlijk karakter moeten krijgen. Laat men het kind deze vrijheid niet, dan zal het onherroepelijk later op eigen houtje gaan eksperimenteren, met voorspelbaar negatieve gevolgen.
Het is juist de (moeilijke maar niet onmogelijke) taak van de leerkracht om het kind binnen de grenzen van het toelaatbare zich een zo persoonlijk mogelijk schrift eigen te laten maken. Zeker zal gewacht moeten worden tegen de volgende uitwassen:
- te krullerige letters (deze zijn een belemmering voor het tempo);
- onregelmatige schrifthelling (deze maakt het schrift onrustig, vermoeiend voor de lezer);
- onlogische en niet bij elkaar passende lettertypen (zo is het mij opgevallen dat veel studenten op de APA een klein geschreven hoofdletter R als "kleine" letter gebruiken);
- boven of onder de lijn schrijven (of beide afwisselend, waardoor de regels gaan "golven");
- onjuiste spatie tussen letters en woorden;
- geen of onjuiste verbinding van de letters.

Over het algemeen zal men moeten blijven streven naar een naar rechts hellend lopend (verbonden) schrift. We stelden dit reeds eerder, maar we willen nogmaals benadrukken dat losstaand blokschrift absoluut on-

bruikbaar is voor iemand die vlot moet kunnen schrijven. Wel propageren velen het aanleren van blokschrift en sommigen zelfs van sierschrift in de hogere klassen van de basisschool. Maar dan wel náást het eigen lopend handschrift. Hoewel wij het nut hiervan zullen moeten erkennen, lijkt het verstandig in het begin niet teveel hooi op onze vork te nemen. Als wij op Aruba binnen afzienbare tijd kans zien het kind met een verantwoord handschrift het voortgezet onderwijs te laten binnenstappen, dan hebben we al veel bereikt. Maar als ook bij het voortgezet onderwijs de leraren niet bereid zijn hun leerlingen bij hun verdere schrijfontwikkeling te begeleiden, dan zullen toch weer vele onverantwoorde handschriften ontstaan.
Nog één opmerking tot slot: Vroeger was het de gewoonte dat het kind bij vrijwel elk schriftelijk werk twee cijfers kreeg: een voor de betreffende stof, een voor schrijven. Hoewel de evaluatiesystemen tegenwoordig gelukkig wat meer zin hebben dan het domweg geven van cijfers, is het wél raadzaam steeds ook het handschrift te evalueren. Stel voortdurend hoge eisen aan de kwaliteit van het handschrift. Als u daarbij de individuele mogelijkheden in de gaten houdt, dan zal dit zeker bijdragen tot de verbetering van het handschrift. Of gaan we toch maar typeles geven? ●

Elekshon di konseho insular ta pará dilanti porta. Ya nos por a nota kon diferente partido politiko a kuminsá ku nan kampaña politiko. Of miho bisa, ta parse ku despues di elekshon di Staten aña pasá e kampaña politiko no a stop mes. Kada paso, kada palabra, henter e aktitut di nos politikonan tabata wordo mira den lus di e elekshon benidero.
I mas ku aprel aserká, mas fuerte e kampaña ta bira. Esaki ta nifiká ku mas fuerte e atake di kada partido riba otro ta bira. E ta nifika tambe ku mas i mas agresivo e buskamento di voto lo bai bira.
Den elekshon di aña pasá nos a ripará kon e partidonan politiko di Aruba aparentemente a "deskubrí" hubentut i hende muhé.
Hubentut i hende muhé a sinti nan mes saká for di skuridat politiko i butá den "spotlight" di túr partido politiko. Den purá tur partido a kore buska algun persona ku mester tabata í muhe, í hopi konosí í respetá, í "willing" pa drenta politika (maske ta pa un tempo kortiko só), í ku kua hendenan muhé i hubentut di Aruba mester por a identifiká nan mes.
Kasi tabata parse ku partidonan tabata pusta ku otro kua lo por haña mas tanto hende muhé riba nan lista. I, . . . pa hubentut tabatin Adri. No a spar niun sen ni esfuerso pa present'e komo é kandidato di hubentut. Di propagandanan na televishon te jump-up den Adriaan Laclé Boulevard.
Sin enbargo ningun partido no por a presenta un programa detayá i pensá tokante kiko enberdat nan kier hasi pa hubentut i hende muhé.
Den e siguiente artikulo nos kier a laga hubentut mes un rato na palabra pa tende di nán, ta kon nán ta eksperensiá e atenshon di parti di partidonan politiko i kon nán ta wak nan mes den relashon ku politika na Aruba. Den esaki nos a haña e koperashon di grupo BAN COMBERSA, ku a pone na nos disposishon e datonan di un investigashon ku nan a hasi na e skolnan MAO, MTS, APA i Colegio Arubano, esaki en preparashon di nan programa radial ku tambe a hiba komo topiko "Hubentut i politika".

INTRODUKSHON

Kén presis ta kai bou di e kategoría hubentut no ta semper klaro. Por bisa en general ku bou "hubentut" ta kai tur esnan ku no ta mucha mas pero tampoko ta wordo konsiderá komo adulto. Ta difisil pa pone edatnan fiho, ya ku esaki ta varia di kultura pa kultura, di komunidat pa komunidat i a kambia den historia.
Tin kultura den kua e transishon di mucha pa adulto ta bai na un manera hopi "smooth", sin mucho problema. En espesial Margaret Mead a mustra den su estudionan kon e karakter di hubentut ta depende di e manera kon komunidat ta reakshona riba hubentut.
Den komunidat moderno tin un diskrepansia entre e edat ku e mucha ta bira físikamente adulto i e edat ku komunidat ta konsider'e adulto. Ku otro palabra, mientras ku e hoben físikamente por wordo konsiderá komo adulto e no ta haña en apresio sosial meskos ku adulto ta hañ'e. Pa haña e apresio sosial komo un adulto hopi biaha bo mester ta kasá of bo mester tin un trabou of ofishi.
Tin indikashon ku e periodo di hubentut ta birando mas largo. Esaki a konsekuensia di diferente faktornan, e.o. e hecho ku en general e periodo ku un mucha ta bai skol a bira mas largo i e hecho ku awendia ta kasa na un edat mas halto. Tur esaki ta hasi ku e diskrepansia ta bira mas grandi i ta kausa tambe hopi bes un inseguridat i frustrashon serka hubentut. Por bisa ku den nos komunidat moderno hubentut ta forma un grupo neglishá den diferente sentido. Polítikamente mirá te ainda ta tene masha poko kuenta ku nan voz ora di tuma desishonnan ku ta toka nan. Ta parse ku ta solamente ront di tempo di elekshon ta reaktiva e sekshonnan di hubentut den e partidonan politiko, pero nos ta duda ku e sekshonnan di hubentut aki tin un influensia real riba e liña di e partidonan. Ekonomikamente mirá ta un hecho ku te ainda hubentut trahadó ta forma un di e gruponan di trahado ku un posishon más débil. Nos tur sa kon dunadó di trabou hopi bes ta mantene e hoben te ku su 20 aña na trabou, despues ta pon'e riba kaya pasobra ku 21 aña e lo tin di bai pag'e "minimumloon". Den lus di esaki ta di lamenta ku tambe den e sindikatonan te ainda hubentut no tin un representashon fuerte.
Komo kumpradó/konsumidó sí hubentut ta interesante pa nos ekonomía; ta nan mester kumpra disko, pañanan "groovy" i "bestial", "walkman" i hamburger dòbel.
Aki na Antias mas ku mitar di poblashon ta bou di 23 aña. Di esnan ku tin derecho di voto, e grupo bou di 25 aña ta forma un grupo hopi importante. Esaki ta splika tambe e interes di parti di partidonan politiko pa hubentut den tempo di elekshon for di tempo ku a baha e edat di vota te ku 18 aña.
Na desember 1982 grupo Ban Combersa a disidi di hasi un investigashon chikito pa haña sa kon hubentut més ta pensa tokante e interes politiko p'e. En koperashon ku dosentenan di MAO, MTS, APA i Colegio Arubano nan a entrevistá e studiantenan di edatnan mas grandi na e skolnan aki.
Tin ku bisa ku tabatin un klas ku e nenga di koperá, pasobra nan no ta interesá den politika.
E datonan ku nos lo relata den e artikulo aki ta di studiantenan di Colegio Arubano i APA, ya ku e datonan di MTS no a wordo butá riba papel. Pues, den interpretashon di e datonan aki tin ku tene na kuenta ku naturalmente ta trata aki di un parti masha chikito di hubentut, esta e parti ku ta bai skol (esta ku ta bai Colegio Arubano i APA).
E entrevista a konsistí di e siguiente preguntanan:
1. Kon boso (hubentut) ta mira politika/politikonan?
2. Kon politikonan ta mira boso (hubentut)?
3. Hubentut ta interesá den politika?
4. Kon lo bo desea ku e interes di politikonan pa hubentut ta?

Esaki ta e kontestanan:

Kon boso (hubentut) ta mira politika/politikonan?

— Politikonan na Aruba ta papia di mas i no ta hasi nada. Nos mester di mas politiko studia. Semper nan ta den konflikto ku otro. Nan lo mester soro pa haña un miho relashon ku otro. Pasobra ku konfliktonan nos no ta yega leu.

— Hopi hoben no kier tin nada di haber ku politika. Nan no kier tende nada di dje. Pa nan politika ta algo "vies".

— Politika ta un wega sushi. Wak ront di bo. Kiko nan ta hasi eigenlijk. Gewoon malgasta sen i biaha pariba pabou. Si bi vota pa nan, portá bo por haña trabou. Mientrastanto bo tin ku paga kada bes mas pa awa i elektrisidat i nan ta bin bishitabo solamente ora nan mester di bo voto.

— Politikonan di Aruba no ta sirbi. Sigun mi no ta bai nan pakiko mi por hasi pa Aruba, pero kiko mi por hasi pa mi mes. Nan ta papia hopi pero bisa nada.

— Politiko ta papia hopi, pero ta hasi poko. Nan ta hasi mucho redo riba otro. E trabou mes ku nan mester hasi, nunka nan ta hasi'e.

— Mi kier tin nada di haber ku politikonan. Nan ta falso i sushi. I nan ta traha pa nan benifisio. Nan no ta parse adulto den lokual nan ta bisa i kon nan ta aktua. Mi no ta konfia niun.

— Mayoria hoben no ta gusta politika. Mi no sa presis dikon. Ami si ta gusta politika. Mi ta haña importante ku bo ta keda na altura di e susesonan politiko na bo isla of den bo besindario.

— Politika ta kompliká, bo no por sigi'e. E ta saai, anke importante pa nos. Awendia bo no sa ken bo por konfia, pues riba ken bo por vota.

— "Politici zijn reizigers en dikbuiken".

— Nan no ta interesá den e bienestar di pueblo, pero den nan propio bienestar i di nan famia.

— Mi no ta gusta e topiko politika, pasobra e ta un topiko "oneindig" riba kua tur hende tin su propio opinion. Ora mi papia di politika mi ta haña soño pasobra mi ta haña'e "gezwam".

— Gran parti di hubentut no ta mete ku politika. Nan no ta konsiente di e influensia ku politikonan por ehersé despues ku nan a haña nan voto. Hopi biaha hobennan no ta worry ku politika i den elekshon ta vota pa esun ku nan konose miho, riba kua nan amigo ta vota of esun ku ta hasi mas propaganda pa hubentut.

— "Ze praten altijd over onnozele dingen om stemmen te krijgen (over koetjes en kalfjes)".

— Mi no ta gusta politiko. Nan ta papia te kasi haña ataka di korason na televishon i tòg nan no ta hasi nada. Hendenan ku ta gusta politika no ta bon den nan kabes.

— Nan ta purba tene pueblo kontento ku yen di mentira, nan ta hasi promesa pero nan no ta kumpli. Den tempo di elekshon nan ta pasa kas pa kas, pa gaña hende pa asina e hendenan aki lo kambia di idea i vota pa nan. Tur aña nan ta bai Hulanda i nan ta bin bek ku yen di mentira. Aki na Aruba nos tin "stomme, echt stomme mensen" den gobierno.

"Politici zijn reizigers en dikbuiken"

— Nan ta papia di mas. Awe nan ta bisa un kos, mañan nan ta bisa un otro kos.

— Tin hopi ta wordo bisá, pero poko hasí, voral di parti di oposishon. P.e. ora mester tuma un desishon; en bes ku nan duna nan opinion nan ta vota blanko. Tin algun politiko bon, p.e. Daniel Leo, e ta traha duro i Betico Croes, e ta un bon "redenaar". Mi ta haña ku nan mester bira "een geheel".

- "Allemaal zijn dezelfde schurken. Denken alleen maar aan hunzelf, wat zij willen is belangrijk. Maar in werkelijkheid doen ze niks, ze zorgen alleen maar dat hun zak vol geld zit. En wij moeten alle konsekwenties aannemen".

— "Een stelletje praters in een mooi gebouw en een goed salaris".

— "Een stelletje praters die geen donder uitvoeren".

— Nan ta pleita mas ku nan ta hasi algo pa e pueblo.

— Nan kier solamente poder.

— Mayoría di nan ta chupadó. Nan ta sinta hasi nada tras di nan buro. No tur, pero mayoría.

— Nan ta hendenan ku no sa kiko nan kier.

— Nan no ta hasi nada. Nan ta biaha solamente i gasta nos sen di belasting. Mihor nan a traha luga pa hende ku ta "overspannen" of hende ku ta usa drugs.

— . . ."Zal er nooit iemand komen die wel goed kan regeren? Echt regeren?"

— Politikonan mester usa nan tempo miho. Tur e bringamento bou otro; e kos ei mester ta un ehèmpel pa nos komunidat?

— Nan mester siña komporta nan mes prome ku nan kier soro pa nos komunidat.

— "Een stelletje ouwelui die alleen maar wat afkletsen en iedere keer ouwe koek voorkauwen".

— Politikonan ta hendenan ku ta primintí hopi kos pero no ta kumpli. →

— Politikonan ta solamente interesá pa puesto.
— Aki na Aruba tin diktatura. Gobierno ta gobernã mucho diktatorial.
— "Ik zie politici als mensen die een erg zware taak hebben, want ze moeten immers onze eilanden besturen. Maar ik vind dat sommige van die politici onzin kletsen. Ze zijn ook vaak korupt, want als er gestemd moet worden krijg je opeens een geasfalteerd paadje voor je huis wat je al zo lang had willen hebben of je krijgt de baan die je wilde hebben. Als je niet op ze stemt gaat het slecht met je".

Un remarke mas positivo:

— Nan ta purba gobernã e país mas miho posibel. Tin tambe ku kier solamente fama, pero mayoría ta pa un miho país.

Kon politikonan ta mira boso (hubentut)?

— Politikonan na Aruba ta usa hubentut solamente pa elekshon, pa haña voto. Pero nan no ta hasi nada pa hubentut.
— Tres manera:
1. Komo medio pa nan haña un kantidat di voto.
2. Komo esnan ku ta bai gobernã e pais mañan.
3. Komo hende ku semper ta trese problema (p.e. desempleo).

— Tin ta wak hubentut komo futuro di mañan. Otro ta wak hubentut komo voto den tempo di elekshon.
— Nan ta interesá si den hubentut, pero esnan riba 18 aña.
— Nan ta papia hopi tokante hubentut i lokual mester wordo hasí pa nan. Nan ta mira ku hubentut tin hopi problema. E problemanan di hubentut ta wordo mira prinsipalmente den tempo di elekshon. Despues di elekshon e problemanan di e hubentut ta manera desparsé di ripiente sin ku a wordo haña un solushon pa nan. Nan ta hasi manera nan tin interes den hubentut.
— Politikonan mester di hubentut, pero den tempo di votamento. Despues nan ta lubidanan pa un par di aña.
— Politikonanan ta wak hubentut komo votadornan di futuro. E parti mas grandi di votador ta ta hobennan. E politikonan ta hasi nan best pa haña nan na nan banda. Mi no ta kere ku nan ta echt interesá den e hobennan, pero nan ta interesá si den nan voto.
— "De geliefde en belangrijke jongeren van morgen worden na de verkiezingen weer snotneuzen".
— Si nos wak kon politiko ta purba atrae voto di hubentut (ku fiesta, t-shirts i aktividatnan ku no tin nada di haber ku politika), e ora e uniko konklushon ta ku sigun politikonan hubentut no sa nada di politika. Lastimamente esaki ta berdat tambe. Pero ta falta di politikonan mes ku esei ta asina.
— "Ze zien ons als een heleboel 'poppetjes' die ze nu moeten helpen b.v. met sportcentrum en Idefre, zodat ze later onze zogenaamde "voto" kunnen krijgen".
— Nan no ta hasi nada pa hubentut, nan ta pensa solamente riba independensia, pero pa e skolnan nan no ta hasi nada. Ora mi bira 18 aña mi no ta vota riba ningun partido.
— Nan ta pensa riba hubentut solamente den tempo di elekshon, despues hubentut por wel di lubidá.
— Mi ta haña ku nan ta haña nos hopi importante voral ora di votamento.
— "Als proefkonijnen. Ze proberen ons te kopen door b.v. voor verkiezingen werk te beloven of te geven maar verder helpen ze niet meer. Altijd geven ze de jeugd de schuld, dat de jeugd brutaal is en meer dingens".
— Si nan lo ta interesá den nos nos tambe lo ta interesá den nan.
— Kasi tur e aktividatnan pa hubentut ta masha "armoedig". Tin si un par di sentro di bario. Pero mi no ta kere ku hubentut ta gusta hasi solamente deporte.
— E manera kon nan ta papia nan ta mira nos komo speransa di futuro, pero mi no sa . . .
— Politikonan no ta yuda hubentut di awendia. Si hubentut usa droga of bebe mucho, no tin ningun hende pa yuda nan. Nan mester buska un solushon pa esaki asina hubentut ta bai atras.
— Nan kier influensiá nos pasobra nos ta e politikonan di mañan.
— Als objekten waarmee ze d.m.v. feesten en beloningen (drugs) en optochten de voto's kunnen krijgen.

Dos remarke mas positivo:

— Nan tin mas interes pa hubentut ku antes.
— Nan tin hopi preokupashon pa hubentut, asina nan lo no kier a trese kambio i mehorashon. Nan ta wak hubentut komo e futuro homber i muhénan di e pueblo.

Hubentut ta interesa den politika?

— No ta tur hoben ta interesá den politika. Ami mes ta hañ'e importante pasobra e ta importante pa nos desaroyo. Pesei mi ta spera sinseramente ku politikonan lo por bin na un miho relashon ku otro.
— En general no.
— Ora un maestro kuminsa papia tokante politika e klas no ta gusta.
— Tin hoben ku ta interesá pero nan no ta haña un chens i nan no ta haña sosten di politiko ku eksperiensia pa asina nan lo por mantene nan mes.
— Ami si ta interesá den politika.
— Ami no ta interesá den politika. Si nan bai papia mas sensible, pórta mi haña mas interes. Mi no ta gusta hende ku ta bai televishon sin ku nan ta pensa tokante lokual nan ta bisa, p.e. tokante independensia.
— Hubentut no sa kiko ta pasando den gobierno, nan no sa mes di nan mesun país.
— No, pasobra e politikonan ta mete nan mes ku kosnan ku no ta bon pa e isla, e.o. independensia.
— No, pasobra politikonan ta primintí nos asina tanto kos i mi no ta ripará nada. Nan mester stop di gaña.
— Algun si, algun no. Tin hobennan ku ta para pleita pa nan partido, hasta na skol i esei mi no ta haña bon.
— "Ik denk wel dat de jeugd geinteresseerd is, maar je raakt vermoeid door al dat geharrewar".
— Hubentut no ta interesá pasobra nan no ta haña sufisiente informashon tokante politika.
— Hubentut mester sigui politika lokal i internashonal pasobra si bin un guerra nos mester sa e kausanan.
— "Politiek is 'part of life'. Je kan het niet missen. Iedere dag hoor je het. Je leest erover in de kranten, je ziet het op t.v. enz."

Kon lo bo dese ku e interes di politikonan pa hubentut ta?

— Nan mester hasi mas pa hubentut, p.e. mas rekreashon.
— Nan mester pone nan mesun problema personal un banda i traha mas mihor posibel na desaroyo di e isla. No solamente independensia, pero tambe solushon pa problema chikito, p.e. rekreashon.
— Nan mester laga hubebtut partisipá mas den nan aktividatnan. Demostrá ku nan mester di hubentut, no solamente pa nan voto, pero tambe komo hende ku otro idea tokante futuro.
— Nan mester tene mas kuenta ku hubentut. Tin politiko ku ta usa hoben solamente pa alkansa nan meta. Tin ta bisa ku nan lo hasi esaki i esei. Esei ta bon, si enberdat na kiermen e asina.
— Mi kier pa nan hasi lokual nan ta primintí hubentut. Tanto prome i despues di tempo di elekshon nan mester duna ayudo sinsero.
— Mi no ta spera nada di nan.
— Nan mester ta mas sinsero, mas konfiabel.
— Nan mester haña mas bista riba problemanan ku pueblo tin. Entre otro nan mester mustra mas interes pa problema di hubentut, p.e. problema di enseñansa i desempleo. Nan mester stop di kulpa otro i buska fayo serka nan mes.
— "Minder kletsen, meer uitvoeren".
— Simplemente nan mester tin mas interes pa hubentut i nan tambe lo risibi'e bek.
— Nan mester traha mas luga pa hubentut, organisá mas konsert i aktividatnan asina pa hubentut . . . "want als de jeugd niets te doen heeft breken ze de boel af en schoppen ze herrie".
— Ñan mester duna beka sin eksigi ku bo mester vota pa nan.
— Nan mester buska mas kontakto ku hubentut i duna mas informashon (bon informashon) i e kos mas importante: laga hubentut tambe partisipá, duna su opinion, pasobra tin ora nos ta mira e kosnan otro.
— Nan mester soro pa mas beka, empleo i luga di deporte.
— Nan mester trata hende komo igual.
Te asina leu e investigashon.
Nos ta spera ku e politikonan ta tuma bon nota di esaki.

...no tin un maneho pa teatro...

Den numero 8 di nos revista, nos a priminti pa publiká e charlanan ku a wordo tení den kuadro di e apertura di e edifisio nobo di biblioteka publiko. Asina nos a publiká prome e charla di Joyce Pereira tokante poesía, esun di Frank Booi tokante literatura Arubiano en general i awe nos kier trese esun di Ernesto Rosenstand tokante Teatro na Aruba.

Teatro pa hende grandi

TEATRO NA ARUBA

Den su diskurso sr. Rosenstand a duna un eskema di e bida teatral aki na Aruba. Pa fasilitá esaki el a hasi e distinshon entre:
— Teatro pa mucha.
— Teatro pa hende grandi.

TEATRO PA MUCHA

Hopi tempo pasá na fin di añanan sinkuenta i kuminsamento di sesenta tabatin hopi entusiasmo pa bida teatral infantil. Esei ta debí na ku e añanan ei e koro infantil De Trupialen tabata presentá obranan teatral pa mucha. E punto positivo di e grupo aki ta ku for di dje a sali algun bon hungadó di komedia ku aktualmente ta miembro di gruponan teatral di hende grandi. Su negativo ta ku komo grupo di teatro e no a evolushoná bira un grupo ku lo a presentá obra pa hende grandi.

Teatro pa mucha

A keda hopi tempo sin teatro infantil. Na aña 1979 CCA a disidí di organisá un festival di teatro infantil ku tabata un eksito rotundo. Skolnan, sentro di bario a partisipá i for di e aña ei interes pa teatro infantil ta kresiendo. A lanta un grupo nobo, CHI KU CHA ku hunto ku esun di Burny Every "Kresiendo" ta presentando obranan pa mucha. Miembronan di e grupo aki ta ser rekrutá for di alumnonan di Colegio Arubano. Personan ku tambe ta traha den e tereno aki ta señores Richi Frank i Ramón Todd. For di e tempo ei tur aña awó kabamento di aña ta tene festival di teatro infantil.

TEATRO PA HENDE GRANDI

Nos por dividí e teatro aki den kuater saliendo for di e idioma den kua nan ta ser presentá.

Ingles

Na Lago Colonu unda nan tabatin un kolonia basta grandi di merikano nan tabata hunga obranan na ingles. Esaki tabata kabamento di añanan kuarenta i kuminsamento di sinkuenta. Na añanan sesenta Mascaruba a purba di forma un sekshon ingles ma esaki no a duna resultado.

Spaño

Presentashonnan di teatro na spaño tabata sentralisá na Bolivariana ku den añanan sinkuenta tabata e Sentro di Kultura na Aruba.

Hulandes

Den añanan 60 tabatin aki na Aruba un teatro hulandes ku hopi éksito i hopi aktibo. Den e idioma aki Mascaruba a purba tambe di organisá un sekshon, ma esaki tampoko tabatin éksito. Despues a lanta gruponan independiente i tambe hopi biahanan tabata forma grupo pa presentá obra teatral.

Papiamento

Teatro na Papiamento meskos ku hopi kaminda a kuminsá den misa . . . dramatisando parti di e liturgia. Despues a sali bai for di misa. Tabata mayoria di biaha grupo di hende mohé so ku tabata presentá e obranan p'afó di misa. Por ehèmpel ora ku na Santa Cruz nan kier a bai hunga ku un grupo mikstu pastor a prohibi esaki. Ma poko poko nan a bin aseptá ku e grupo por ta miksto. I Santa Cruz a konosé un bida teatral hopi aktibo.

Na Savaneta tambe tabatin un grupo ku tabata yama "Las Violetas". Naturalmente ku nan tabata hunga komedia na diferente otro lugá, manera skol, verkennerij. Ma e gruponan aki no tabatin níun klase di maneho pa komedia.

Kabamento di añanan 50 ta lanta otro grupo ku no tabata espesifiko di teatro, ma di hobennan ku a kaba di bin for di Hulanda i ku kier a komprometé nan mes sosialmente.

E grupo tabata yama: "Centro Apostóliko Arubano". Pa haya fondo nan a hunga varios komedia.

Golgota: Ku a ser skirbi na hulandés pa pader Copray i tradusí pa Hubert Booi. Bo "Felicidad ta cerca mi". Adaptashon di e leyenda medieval europeo, Beatrijs. Obranan di Charles Dickens tradusí na papiamento. Den bida teatral esaki tabata nos por bisa e tempo romantiko. Tabata hunga na:

Teatro de Veer
Bolivariana
Speelplaats di Annaschool
Club San Martino
Club di Parokia na Savaneta
Club di Parokia na San Nicolas.

Ora bo kaba di hunga na un lugá bo ta pone tur bo dekor riba un truk i e mesun anochi bo ta transportá tur kos pa e otro parokia. E mucha hombernan ta bai su otro dia prepará e dekor. E mucha mohénan ta bin despues ku kuminda i drinks. →

Hopi rekuerdonan agradabel e tempo ei. Esaki ta e tempo — na final di añanan 50 — ku nos tabata hasi teatro ku loke nos tin aki na Aruba.
Na kabamento di añanan 50 ta kuminsá bin ayudo for di Hulanda. Ta bin Henk van Ulsen. E kier a presentá Maria di Seri Noka ku miembronan di St. Thomas Bond — Sindikato di maestronan katóliko. Despues el a purba ku otro grupo di amantenan di teatro, ma e no a logra.
Piet Elly Kamerman. Nan ta forma un grupo ku personanan di Sta. Cruz i Playa. E grupo tabata yama: Studio Comediantes". Nan a presentá e obra "Gabrié". Nan promé i delaster obra.
Algun hende di e grupo aki ku mas amante di teatro ta forma e grupo Mascaruba.
Era di Mascaruba:
Pa kasi 20 aña Mascaruba a dominá e bida teatral na papiamento aki na Aruba. E merito di mas grandi di nan ta ku:
- Nan a sabi di hiba públiko Cas di Cultura.
- Indirektamente a yuda promové Papiamento.

Ma nan no a logra:
- Krea un grupo di direktor ku por a duna e grupo mas dinamismo.
- Nan no a sabi di buska e mekanismo pa yega na obra original.
- I nan no a perkurá pa mira ki posibilidat lo por tin pa krea na Aruba un teatro propio.

Despues a lanta e grupo "Teatral". E grupo aki kier a stipulá un maneho teatral.
Nan kier a presentá tur aña:
- Un obra pa mucha.
- Obra ku tema serio.
- Kabaret.

Nan a kuminsá bon, ma delaster tempo nan no ta mucho aktibo.
Kuater aña pasá a lanta otro grupo, "Teatro Experimental Arubano".
Nan tambe a stipulá un maneho:
- Obra serio.
- Obra propio i original.
- Traha den sistema di workshop.

E grupo aki tambe ta bayendo basta bon, ma no manera debe ser.
Desbentaha di e gruponan teatral arubano ta:
- Masha poko miembro ta 100% aktibo den teatro.
- Ta e mesun hende bo ta topa ta desplegá diferente aktibidatnan riba tur otro tereno.

Paralelo ku e gruponan aki menshoná nos a haya gruponan — laga nos yama nan lòs — ku tambe a trese varios obra teatral.
- Burny Every a trese ku e gruponan aki obranan original, manera:
  Mañan Dalia no ta mi Dalia.
  Fenchi a gana premio mayó.
- Persey Jeandor a trese diferente obra di teatro popular di e konosido eskritor Eligio Melfor.
- Delaster tempo a lanta tambe e grupo di Teatro Foro.

CCA tambe a organisá diferente aktibidatnan teatral pa stimulá teatro aki na Aruba.
- Varios Aruba International Drama Festival.
- Un Festival Interinsular.
- I aña pasá un workshop ku Derek Walcott.

Ku tur loke mi a kaba di relatá aki, ainda mester bisa ku bida teatral na Aruba no ta manera mester ta. I esei na promé lugá pasobra no tin un maneho pa teatro.
Hopi biaha den poko di nos, e entusiasmo t'ei ma ku entusiasmo so bo no ta yega mucho leu. Bo mester e.o. koperashon di un públiko ku dia pa dia ta mustra mas inklinashon pa televishon, i video cassette, lubidando di e manera ei ku teatro ta hopi importante den kultura di un pueblo. I nan ta lubida tambe ku públiko ta un di e partinan esensial den teatro. ●

grawata

Deklarashonnan di MEP (Betico) tokante di un gabinete nashonal den orden kronolohiko:
nov. "Nos a bandoná e reunion".
"Nos no por a partisipá asina".
"Nan a forsa nos pa bai".
"Nan a laga nos afó".
"Nos a worde kitá foi gobierno".
des. "Nan a skop nos afo".

✱

Politiko di aña '72-'82: Betico Croes
'83: Betico Croes
'84: Betico Croes
'85: Desi Croes?

✱

E empleadonan di MEP (eb sorry, WEB) a siña nos e mihó manera pa logra un gratifikashon: neglisha bo trabou pa basta rato, te asta ku algo ta rementá, despues bo ta drecb'é den 'overtime' (pago dòbel!) i basi komo sifuera b'a salba Aruba. (Bo trabou mester por tin un impakto politiko; anto maestronan di skol: lubida numa!).

✱

E miembro di nos Politburo Woltjek Zaandamski te ainda no sa ku e n' ta traba mas na 'Polisburo'?

✱

MEP a duna relato finansiero di nan partido despues di e elekshonnan di '82. Mas ku f. 300.000 nan a gasta, segun nan. Awor nos ta spera un relato finansiero di Eilandgebied pa baña sa kuanto plaka en berdat a worde gastá pa gana e elekshon!

✱

Als de Vos wordt uitgezet: *Demokratie* pas op je ganzen!

✱

Betico pará dilanti spil:
"Spil, ban deal, pena la bida si bo faya, Si bo no koperá, mi ta kibrabo na werki".

✱

Nan di ku a saka oposishon afó, pasobra diputadonan kier a pasa Pasko na kas, komiendo kalakuna, en bes di trata presupuesto.

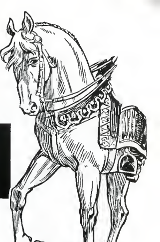
✱

Efrem, Pedro, Milton, Wijki, ..., ...ets., Iene miene mutte, tien pond grutten, Iene miene mutte, tien pond kaas, Iene miene mutte, Betico blijft de baas . . .!

✱

Ironía maksimo: un sosial-demókrata, miembro di S.I. ta pidi pueblo pa boikotiá un korant independiente i kumpra esun kapitalista i fasista . . .

Our favourite racist symbol

by
C. A. BRUCE

On the morning of November 2, while getting ready for work, I was listening with one ear to the news on Z-86, I heard the wordd "Sinterklaas" and this being my favourite subject, I stopped for a while to listen to what was being said. However, I had already missed most of the interview with commissioner Willy Franco. It seems that it had to do with the garbage collection in Willemstad, and mr. Franco seems to have been less than diligent in his task, so that the grand entrance of "Sinterklaas" and his ever faithful black attendants seems to have somehow been marred.
Mr. Franco was quite apologetic and pointed to his fine record in the past (Carnival, etc.), when he had been acquainted on time.
That very same evening my eye was caught by a headline in the Nobo: *Casseres: Fiesta di Sanicolas no ta cuadra cu nos situacion.*
In an interview with mr. Casseres, the new gezaghebber of Curaçao, published in the Nobo, mr. Casseres stated that he had decided to break with the tradition of having the gezaghebber welcome Sinterklaas and his Black Peters to Curaçao, and gave his reasons for doing so.
However, on his reasons why, mr. Casseres feinted, bobbed and weaved, shuffled, backpedalled and sidestepped in a manner that would have made Ali in his prime green with envy. This is just the kind of hemming and hawing on this issue, which has in the past frustrated opposition to the "Sinterklaasfeest".
The benignity of his motives, did not prevent the editor of the Nobo from branding all efforts to have the "Sinterklaasfeest" discontinued as racist, however.
Once upon a time there was a black race of people who were enslaved by a white race of people. In order to enslave a fellow human being, you first have to declare him less than human, or inferior. And so to justify his inhuman acts, the white man declared the black race inferior: stupid, childlike, lazy, ugly, a people who had contributed nothing to human history, who, had he not been enslaved, would have been doomed to a perpetual state if ignorance and underdevelopment.
But since the white man's religion taught that all men were created in the image of one God, he also had to seek and indeed did find justification for his inhuman acts in the Bible. Blackness was a curse visited upon black people by Jehovah himself, and so the human bond having been broken, the floodgates of oppression, repression and exploitation could be thrown open.
After emancipation a new day did not dawn for the black man, his exploitation and degradation continued under colonialism and the ban of the "White man's burden", which opened the way for his soul to be washed whiter than snow.
The great tragedy is that black people came to accept this imposed negative image of themselves, and came to see themselves in this way, and although their condition has improved, it remains a tragedy of perhaps the majority of black people, that such attitudes still cloud their image of themselves.
Black still remains the colour of evil and ugliness, if not at the concious then at the unconcious level. These are attitudes that many black kids are confronted with every day, and when compounded by the abject poverty in which many live, it should not be difficult to understand that many develop a lack of self esteem, a negative self image.
History has shown that racism, anti-semitism and all forms of bigotry are very resistant; just when we think that they have been eradicated, they pop up again in new guises. Negative racial attitudes may continue to exist among, and be perpetuated by people who don't feel that they are racist, who condemn racism and who recognize its dangers. This is in part due to the cloak of secrecy that has envelopped the common history of black and white.

It was eighteen years ago that the first strong protests were launched against the "Sinterklaasfeest" in Aruba and Curaçao, and during this period this festival has grown into something of a national tradition in Aruba and Curaçao.
I would like to recall what happened then and in the period following these protests, because it is very revealing. This is not so much a story about "Sinterklaas", as it is about our islands and the people who live here. The "Sinterklaasfeest" is no more than a kind of barometer reading of the consciousness level of our people, and especially of our black people.
I decided to have this article published after the "Sinterklaas" celebrations, because as earlier stated, this is in the very first place an article about us, but also to avoid charges of trying to enflame emotions, during the visit of the Holy Man, as we should not underestimate the explosiveness of this issue.
In 1964 the Sinterklaasfeest was still very much an elementary school affair; how elaborately it was celebrated, depended on the enthousiasm of the school staff. At most schools the "Sint" visited only the kindergarten, the first and the second grade, and quite often such a visit

would last about and hour, after which the Sint and his Black Peters would depart, leaving panic and chaos in their wake. This festival was up to that time definitely not an Aruban tradition, and showed very few signs of becoming such a tradition. Outside of the school it hardly existed, not even celebrated by the Dutch in any visible manner, if indeed at all.
What followed after the protests therefore came as a complete surprise.
I had even felt at the time, that the call to put an end to this racist exhibition had come at an opportune time.
The United Nation had designated racism/anti-semitism as the greatest evil of all time, and had called on all people, educators in particular, to combat this twin evil in all its forms. Toward this end the UNESCO had published a number of booklets, mainly to be used by teachers, dealing with racism/anti-semitism in its many manifestations; they pointed to the insiduous role played by stereotypes (both positive and negative stereotypes), the role of stereotypes in textbooks, how stereotypes influence perception, how they manage to survive, how racists attitudes are (unconsciously) passed on to children, the role educators and education should play, etc.
This was also the period of accelerated decolonization, of the Civil rights movement in the USA and of the rising tide of black nationalism in the Caribbean; but I was wrong.
In Aruba it was all started by me in a short declaration in Contact, at the time the organ of the AOB (the organization of public school teachers in Aruba). This was in January 1965.
It was therein stated, that the "Sinterklaasfeest was an anachronism and racist in nature, and therefore did not belong →

within the Kingdom New Style, and should therefore be discontinued". I was appalled at the reactions.

My arguments supporting these charges and subsequent demands came in later articles and discussions. At no time had any particular person or group been attacked as racist; besides the majority of teachers at the elementary school level, even at that time, were non-European, and yours truly had himself participated in the "Sinterklaasfeest" for almost ten years.

The grounds on which the "Sinterklaasfeest" had been rejected were clearly and unequivocally stated by me. For me the issue was racism, and the charges were, that whatever the history of the good Saint Nicholas might have been, and in whatever manner he had come to acquire his black servant-in-perpetuity, one thing was certain, and that is that due to the influence of slavery, colonialism and racism, Black Peter had developed, or acquired all the unmistakeable characteristics of the negro stereotype. I highlighted the fact that the past was replete with similar black-face buffoons (quite often blacks themselves were made to play these roles), who enlivened festive occasions with their toward-self-directed buffoonery, and that "Zwarte Piet" was of the same mold: the historical Black Sambo by another name, which was the legacy of slavery and oppression. All this was brought within the context of the past and the present, within the context of the history of a people ravaged by man's inhumanity to man, and of a people who are still carrying the terrible stripes of this inhuman debasement.

The reactions of the pro-Sinterklaasfeest factions were superficial, puerile, arrogant, hostile and insensitive, and as we can see from the reaction to mr. Casseres' rather benign remarks, nothing has changed.

Following is the gist of some of the rebuttals in the years after 1965 (diatribes excluded).

1. My short declaration in Contact was preceded by a short note from the editor, which went something like this: "The Sinterklaasfeest is now behind us, but seeing that Carnaval will soon be here, we have decided to still print this declaration.
2. These people were racist and/or had an inferiority complex. The editor of a Dutch language newspaper coined the following tongue-twister: "racistische minderwaardigheidsgevoelens".
3. We stand above this, we see only the human being (this came mainly from black colleagues).
4. A few Aruban colleagues expressed the view, that if there were people who were ashamed of their colour, then that was their concern, but that they would defend this grand "Aruban tradition".
5. The "Sinterklaasfeest" was a children's affair, and that therefore adults should not interfere with it.
6. Children did not see it that way, children did not see "Sinterklaas" as being white and "Zwarte Piet" as being black, and therefore no damage was being done.
7. There is much truth in what you say, but we are doing it for the children.

8. We can understand that certain black people were sensitive about this, but it still would be a pity to discontinue the "Sinterklaasfeest" on these grounds, as the majority of the Aruban people are not black, and therefore should not be deprived of their fun.
9. We agree, but what is the alternative.

At no time had the real issue been addressed, or the charges refuted.

I would like at this point to ask this question: "Had similar charges been made by the Jewish community, in which some aspect of our community life, some remark made, or some attitude showed, was considered to be anti-semetic, or just simply insulting or disrespectful to Jews, would the reaction have been of the same nature? "Doesn't it seem more likely, that respected members of our community would have been the first to protest such an affront to this important sector of or community? But I will return to this matter later.

It is interesting to note some of the existing attitudes among teachers toward the "Sinterklaasfeest" in the years preceding the protests:

1. Dutch teachers had often stated, that the "Sinterklaasfeest" did not belong here, as Antillean children reacted quite differently to Dutch children: they were noisy, they misbehaved and created a complete chaos.

These same teachers, however, immediately reacted as if the very foundations of Western civilization were being undermined, but in such an irrational manner that one was forced to ask oneself whether they were right.

2. Teachers at Mulo schools (at the time the majority of whom were of European origin) to which an elementary school and a kindergarten was attached, often complained because the noise and the chaos at the other two levels totally disrupted their classes for the day. At the time secondary schools did not participate in the "Sinterklaasfeest" activities, yet that very same year, many of these schools immediately extended the Sinterklaasfeest to the rest of the school, and certain Mulo schools even used clubs, and hired beatbands (as an irresistable attraction to the youth) to enliven the festivities.

3. Teachers in general had some reservations about frightening children, so that they went themselves or worse, as was often the case. Yet the very same teachers, who brushed off their psychology and expounded quite elequently on the traumatic after-effects of fear or threat for young children, could see no harm in confronting black children with weak and unstable self-images, and impressionable children of any colour with a negative image of black people.

4. Many black teachers admitted to not feeling quite at ease with the Sinterklaasfeest, in which a black figure, often in classrooms with black children, played the role of fool, ignoramous and bogeyman.

A few schools discontinued the Sinterklaasfeest, and I must say, with no visible aftereffects for their pupils, and no protests from the parents.

The children were simply told, that Black Peter was demeaning to black children, and most black children were quite pleased.

Outside the school, however, we were furiously attacked, and it was the supporters of this festival who first called those who were against it, racists, and people with inferiority complexes, not the other way around, but as is the case when you stir up mud, a foul stench arose. Mrs. Wekker, a black woman to be sure, was soon at the head of a committee, which was given the beguiling name of *By the child, for the child.* Through this organization privileged children would supposedly help underprivileged children. This is of course the time of the year, when the hearts of the privileged runneth over with love and compassion for the underprivileged and one could therefore hardly expect good taste to prevail over sentiments of such a lofty nature.

Clubs and other organizations quickly got into the act in an orgy of love and generosity to children. Many Antilleans even began celebrating this festival at home, thereby filling a void in the lives of their children; our island government, not to be outdone, gave their employees the afternoon off so that Mommy and Daddy could be at home to celebrate with the kids.

Our gezaghebber was dragged out to head the welcoming committee, an act that he has since performed with the grace and respect due a visiting potentate. Business, in a moving display of concern for the welfare of our children, increased their sales promotion. More recently the "Arucano" residents of the Lago Colony have taken to celebrating this feast in the Esso club in segregated splendour. Last year →

they even added a historical touch in an article in their bulletin for the members: Saint Nicholas was born in of all places "Small Asie". If you are a map nut, then look for Asia Minor. The piece ended like this: "The peter has never been black in the legend. However on old portraits he was always presented *dark in order to emphasize the pure holiness of Nicholas"*.
It's amazing how the writer stumbled upon the "point" without realizing it. Long before negro slavery and racism colour symbolism has indeed played a role in language and in art, and it is quite understandable that the White European would choose the colour farthest away from his own to symbolize the devil, evil, tragic events, etc. (for many African tribes white is the colour of death). This does not change the fact however, that as a result of slavery and racism these ancient black-white symbols gained a new dimension, and found a new use in racist literature and other art forms. ("His heart is as black as his face"). What is relevant is that Saint Nicholas' black attendant acquired quite naturally the characteristics of the negro stereotype, which was developed in order to justify racism and slavery: the ugly, stupid, childlike, garishly attired, always happy-go-lucky black. This was really the mild, lovable negro stereotype, the one that did not threaten. The more dangerous stereotype was that of the lazy, deceitful, bloodthirsty black, and who to make matters worse, lusted after white women (see literature and the fine arts).

Mr. Casseres, by intentionally or unintentionally, missing the point, left himself wide open to the criticism that followed. He, however, can not be blamed for the vileness of some of the attacks. The kind of deceptive ploys used, however, can only fool the innocent. The feigned outrage of many of our citizens, and their transparent efforts of create a public uproar, cannot hide the fact that our black people are held in very low esteem, and that they can be demeaned with impunity, and that a Sybrandy can openly make a racist attack on mr. Casseres, and be praised for it.
Sybrandy's arguments are those of the apologists for racism, colonialism and continued oppression and exploitation, whether their methods be crude and overtly repressive, or the more subtle methods of manipulation and thought control.

After having quite clearly indicated, point by point, just what separates the colonialist from the colonized, he then turns around and points a hypocritical and selfrighteous finger at mr. Casseres and lectures him on the need of the world, not for expressions concerning that which divides peoples, but rather concerning matters that join and unite us. Mr. Sybrandy is all for harmony between the descendants of the slaves and those of the masters, provided the former knows his place and remains there.
The sad part is that these are much the same sentiments expressed by people, seemingly of good will, although the language is couched in less offensive and more reasonable terms. Racism is rejected on normal grounds and at the intellectual level, but if the unconscious is unexpectedly jogged, then it quite often expels bubbles of thoughts and ideas of a more odious nature.
The Dutch taxpayer as Sinterklaas, is another deceptive argument. Those loans and gifts, which Holland so generously sends us, benefit just one group, the other being either born to wealth, or for whom wealth is a genetical entitlement. The truth is however, that most of the Dutch aid, which we receive, disappears into the gaping maw of the insatiable beast, which, in spite of it considerable girth and heft, is always first in line at the feeding trough.
It is *the fear* (although these seems to be few grounds for it), that mr. Martina and the MAN party, may somehow try to reroute the flow of Dutch aid, so that it may more directly benefit that sector of our population, which indeed has been reduced to beggars, that sends shock waves through the present greed machine.
Saddest of all is the large group of seasonal children lovers, who have turned a one day Sinterklaas event, which in the past was hardly noticed in the community at large, into a carnaval, stretching from the 21st of November to the 6th of December, with but one goal in mind: the welfare of our children. Some years ago, one of our radio announcers remarked humorously but nonetheless accurately: "Sinterklaas has just left, but don't panic, the Xmas season starts today". From the 21st of November to the middle of February 1983 we will be on one big consumption binge, much to the delight of mr. Capriles and consorts.

I shall end with this self-made parable: One Sunday morning during mass a priest branded wife beating, woman beating and other abuses of women in general as unchristian. Much to his surprise, the majority of the male members, and even some mothers, faithful wives and concubines, immediate-sprang to their feet and shouted: "But Father, what's the alternative?" ●

Op de Algemene Ledenvergadering van 29 oktober j.l. is besloten dat in het vervolg aan het begin van elk (kalender) jaar een algemene ledenvergadering gehouden zal worden, met als voornaamste agendapunt: het financieel verslag van Skol & Komunidat. Dit besluit kwam voort uit het advies van de Kascommissie over het bondsjaar '81-'82.

ATTENTIE SIMAR-LEDEN!

Omdat er door Skol & Komunidat aanzienlijke bedragen worden 'omgezet' en omdat het boekjaar van de bond niet gelijk loopt met dat van Skol & Komunidat (resp. aug. t/m juli en jan. t/m dec.) adviseerde de kascommissie om de boeken gescheiden te houden en ook apart te laten controleren. De aanwezige leden en de redaktie van Skol & Komunidat gingen hiermee akkoord.
Wij (de redaktie) hebben daarnaast voorgesteld om op die jaarlijkse vergadering behalve de financiële, ook de inhoudelijke aspekten van ons blad bespreekbaar te maken. Wij hebben, vooral de laatste jaren, een groot gemis gevoeld aan 'feedback' en betrokkenheid van de leden/lezers. Er werd incidenteel wel eens kritiek geuit tijdens en na ledenvergaderingen, er werd zelfs vorig jaar voorgesteld om een speciale vergadering te houden betreffende Skol & Komunidat, maar er is niets konkreets uit de bus gekomen. Wij zijn daarom blij dat we in de toekomst verzekerd zijn van tenminste één vergadering per jaar aan Skol & Komunidat gewijd.
De redaktie hoopt dat de leden, lezers van dit blad, gebruik zullen maken van de gelegenheid om een bijdrage te kunnen leveren aan de verbetering van Skol & Komunidat. Het hoofdbestuur zal u op de hoogte brengen van het tijdstip van de vergadering. ●

Prevenshon di kriminalidat

INTRODUKSHON

Dia 6 di desember tabatin un forum tokante prevenshon di kriminalidat. E inisiativa a wordu tumá dor di e minister Mito Croes ku tabatin e kartera di Hustisia e tempo ei, naturalmente den nomber di gobierno sentral. Nos tin di bisa ku nos ta aploudí e inisiativa aki i ku sigur ta na su lugá pa pone debidamente atenshon pa e problematika di kriminalidat. Sinembargo nos kier a trese nos punta di bista dilanti pa loke ta trata e organisashon di e atardi aki i e kontenido di lokual a ser tresí padilanti i pone esakinan den relashon ku e meta di e forum. Esei tabata, segun Mito Croes, pa yega na un manera pa yuda otro, esta e instansianan ku ta traha ku e problematika di kriminalidat i tambe prensa komo kanal di informashon pa e pueblo.

Esnan presente

E hendenan ku tabata den e panel tabata: Sr. v/d Ree, direktor di prison; sr. Kerssemakers, jues; sr. Oldenboom, alto komisario di polis; sr. Croes (Mito), minister di Hustisia (e tempo ei); sr. Kramers, komisario di polis; sr. Hoogland, fiskal; sra. v/d Berg, hefe na Reclassering; sr. Wiel, komisario di polis.
E medionan di prensa ku a partisipá tabata The News, Beurs/La Prensa, Extra, Nobo, Amigoe, Ban Combersa i Skol & Komunidat.
Entre e invitadonan (komo opservadó) tabatin un batayon di inspektor di polis, direktor di prison na Aruba, representantenan di AHATA i ATIA/Kamara di Komersio, hefe di R.V.D., un representante di un negoshi den ekiponan di seguridat i e dekano di e ordu di abogado.
Tambe tabatin un sekretariado ku a registrá tur kos kiko a wordu tresí dilanti. Un resumen a sali den menos di un siman. Algo hopi positivo.
Remarkabel tabata ku no tabatin representante di gobierno insular. Parse ku e gezaghebber interino tabata invitá. Por ta esaki a sosodé den kuadra di e situashon di konflikto ku gobierno sentral.

E organisashon

Via R.V.D. nos a haya un invitashon pa akudí na un "meet the press" tokante e problematiko di kriminalidat. Hunto ku e invitashon a bin dos nota di diskushon ku tabata mas o menos meskos di kontenido. E kontenido tabata un akumulashon di pensamentonan riba e problematika di kriminalidat sin ningun struktura kla i logiko pa ku e topiko. Pa nos sorpresa nos ta haya un nota di diskushon net na e ora ku e "meet the press" ta bai kuminsa. Ta e ora ei e meta i e forma di hiba e atardi a ser tresí dilanti dor di e moderador, sr. R. Brete.
Ta di lamentá tambe ku sí a invita e sektor komersial i di otro banda ningun representante di e sektor sindikal a wordo involví. Dor di esaki a hasi falta di un gremio hopi importante. Otro organisashon ku nos a falta, mirando e tarea i e influensia ku sentronan di bario tin den komunidat, ta Osticeba. E no tabatin representante, siendo ku e ta e "overkoepelend orgaan" di e sentronan di bario. Ya ku e problema di kriminalidat ta toka nos tur, lo tabata bon pa tin representantenan di mas tanto gremio ku ta posibel. Nos ta haya den e sentido aki e batayon di representantenan di e kuerpo polisial mucho grandi. Tambe tabata masha straño ku sierto invitadonan, ku manera nos a komprонde a bin komo opservadó, a haya chens *sin mas* pa hiba palabra. Den esaki nos kier hasi menshon di representantenan di AHATA i ATIA/Kamara di Komersio i un persona representando un negoshi di ekiponan di seguridat. E "meet the press" a wordo kambiá dor di esaki den "meet the press and more".

E diskushon

Nos kier a bin bek riba e forma di hiba e diskushon. E moderador a trese dilanti ku prensá lo kuminsá hasi pregunta of duna komentario. Despues di kaba ku sierto topiko lo sigui ku otro. Esaki a sosedé sin hasi menshon di e topikonan ku lo a bin dilanti. Dor di esaki e diskushon a kuminsá di e forma hopi desorganisá.
Preguntanan i komentarionan na kuminsamento tabata mas bien kritika riba tarea di kuerpo polisial. En todo kaso nan no tabata mucho al kaso, esta pa yega na prevení (i kombatí) kriminalidat. E diskushon tabata bai mas riba aspektonan los for di otro. Di banda di e instansianan no tabatin sifranan pa funda nan ponensianan riba e kousanan di kriminalidat *(solamente kuerpo polisial tabatin algun sifra)*.

E importansia di e kousanan

Sierto momento a wordu tresí padilanti pa prome ku buska i studia e posibel solushonnan e kousanan mester ta konosí. Mester tin un akuerdo riba e kousanan pa asina por haya un bista kla riba kua terenonan lo mester pone hopi atenshon i kua menos. Nos no ta kere ku medidanan, ku wordo tuma *sin* sa eksaktamente kiko ta e kousanan, lo tin hopi efekto. P.e. e situashon ku polis mester bira mas *visibel* dor di patruyá mas pa hende tene polis na kuenta. Dor ku esaki ta algo temporario, mes ora e presensia di polis menguá, tur kos ta kai bek den e situashon anterior. Nos ta pensa mas i mas pa kuminsa traha na e base di kriminalidat. E *pakiko* di e kasonan di kriminalidat ta hopi importante mes. Nos kier proponé pa bin ku un koperashon entre e instansianan ku tin di aber ku e problematika di kriminalidat. Mester bin *un forma idéntiko* di registrá e kasonan. Pues tur e instansianan mester bai registrá e kasonan na e mes un manera, pa despues nan por kompará e sifranan ku otro. For di einan un bista kla di e sorto di kasonan ta bin dilanti. Nos ta kere ku e ora ei bo por bai traha di un forma sistematiko i basá riba *informashon konkreto*.

E lus ta riba e kriminalidat chikito

For di e atardi nos a ripará ku e presentenan a pone hopi atenshon pa e delitonan manera uso di droga i abuso di alkohol, robo, maltrato ets. For di den korantnan tambe e impreshon ta wordu krea ku ta esakinan so ta e problemanan real di komunidat.
E representante di AHATA a mustré mas kla ainda. Nan problema tokante e kriminalidat ta e vandalismo na e hotelnan. Nos ta haya e impreshon ku te einan e interes di nan pa e problema di kriminalidat ta yega, sigur ora nan trese padilanti ku nan ta dispuesto pa paga polisnan ku lo mester bai vigilá e hotelnan konstantemente. Naturalmente esei no por, komo ku e leinan ku ta regla e tarea i funshonamento di polis no ta permití esei. E panel no a mishi ku e problemanan di fraude, manipulashon (tambe den gobierno), "belastingontduiking", kontrabanda ets. Esakinan segun nos tambe mester di atenshon, spesialmente ora di parti di polis ta wordu atmití ku nan no tin personal adekuá pa kombatí e sorto di krimennan aki, e asina yama "white collar crimes". Kriminalidat mester wordu prevení i kombatí den tur su aspektonan.

E follow-up

Nos a komprонde ku na februari of mart lo tin e follow-up di "meet the press" di 6 di desember. Nos ta spera di por haya tur informashon inkluyendo e forma di hiba e diskushon i e topikonan ku lo wordo trata for di antemano. Di e manera aki nos por prepará nos mes miho i e atardi of anochi lo por ta mas fruktifero.